

As partes da gaita son fundamentalmente tres:

Fol ou depósito para o aire.

Tubos de madeira que van unidos ao fol:
punteiro, rouco, ronqueta, chillón e soplete.
Lengüetas sonoras.

Unha mostra de tradición galega son as cancións, as danzas e os instrumentos, instrumentos entre os que destacan:

O **tamboril** é o máis fiel acompañante do son grave.

O **bombo** é de maior diámetro, e bátese cunha soa man.

O **pandeiro** está construído con laterais de madeira que forman un cadrado. Algúns levan cascabeis no seu interior.

A **pandereita** é un dos instrumentos máis enraizados na percusión tradicional galega. Consiste nun aro de madeira revestido de pel; polos lados colgan as sonajas.

O **charrasco** é un instrumento de recente implantación na música galega. A sonoridade que produce é moi semellante á da pandereita. Está formado por un pau bastante longo de madeira, no seu extremo sitúase un dispositivo con sonajas, para conseguir o seu son danse golpes no chan co pau.

Folclore galego. A muiñeira

Galicia ten un rico patrimonio de danzas populares, sendo a muiñeira a máis coñecida e representativa. A muiñeira é un dos ritmos máis coñecidos e utilizado en Galicia. Fíxose tan popular que sufriu múltiples variantes. Aínda que todas teñen a mesma estrutura musical, o seu ritmo é máis rápido e alegre.

O nome de muiñeira pénsase que procede dos bailes que os campesiños facían nos muíños mentres esperaban para recoller a fariña no muiño.

Hai outras danzas e cantos populares que destacan: muiñeira, pandeirada, xota galega, alborada, alalás, etc.

A **pandeirada** garda unha gran similitude coa muiñeira, mesmo algúns cren que é a antecesora desta. Aínda que adoitan executarse cantadas con acompañamento do pandeiro, este e a melodía levan distinto acento: o pandeiro, ternario, e a melodía, binario.

A **xota galega** está escrita en compás ternario e utilizábase moito en festexos populares para bailar, cantar e tocar.

A **alborada** son doces melodías. Crese que proceden dos primitivos cantos do amencer. Hoxe é basicamente instrumental. O seu métrica é binaria.

Os **alalás** están considerados como os cantos máis simples e primitivos de Galicia. A súa procedencia podería ser celta, o seu tempo é lento, escrito en compás binario, ternario e cuaternario.

Dentro das modalidades da nosa música popular xoga un papel importante o **aturuxo**. O aturuxo é un berro agudo, estraño. Bótase polo regular, ao final das cancións e de modo especial cando empezan as romarías e diversións.

Galicia tivo desde hai séculos moitos coros e corpos de baile que recollían as melodías populares e as danzas campesiñas, mariñeiras, etc. Estas danzas executábanse nas festas das distintas comarcas galegas. Existen diversas danzas que se adoitan considerar galegas como son a xota, a pandeirada, o fandango, o maneo, etc., pero sen dúbida o baile típico de Galicia enteira é a muiñeira. Nas distintas comarcas adopta variantes, ás veces moi profundas que a fan de difícil execución. Adoita constar de dous ou tres partes: unha para efectuar os puntos; outra as voltas, que constan sempre de 16 compases. A muiñeira é sempre un alarde de ritmo, rapidez e vistosidade. Adoita representarse nas romarías galegas e festas, onde adoita haber un ambiente tradicional e recóllese o costumismo popular.

A música adoita estar representada por un corpo de gaitas que consta de: a gaita galega, o bombo, o tamboril, o máis típico como instrumento é a pandereita.

Unha das muiñeiras máis características de Galicia é o **espantallo**. É unha danza campesiña, con música popular, o traxe que se utiliza é típico da comarca de Noya e pertence ao século XVIII. Trátase dunha danza inspirada nun espantallo (que se coloca nas terras para que os paxaros non esnaquicen seméntalas realizadas polos campesiños). No medio do baile o espantallo cobra vida para bailar coas mozas. é en realidade este baile un culto ao sol, á auga polas boas colleitas e a homenaxe ao espantallo que as protexe. O traxe do espantallo vai cuberto de palla.

O traxe típico galego das mozas consta de:

Blusa ou camisa.
Saia, que adoita ser vermella.
Enagua ou refajo.
Pololos, medias caladas.
Mandil de pano curto ou longo, negro.
Chaleco e dengue de pano negro.
Zapatos negros ou zocas.

O traxe típico de galego é un traxe máis completo e consta de:

Pantalón, medias.
Camisa.
Chaleco.
Polainas, faja de cores.
Bota de pano negro.

INSTRUMENTOS

A gaita é o instrumento máis representativo da música popular galega, contorna á gaita desenvólvense todas as actividades musicais desta terra.

A orixe é incerto, hai algúns que supoñen que procede dos pobos Celtas. O primeiro documento coñecido en Galicia no que aparece un gaiteiro é no contrato de venda dunha leira do ano 1.374. A primeira representación iconográfica é a do capitel de Melide (A Coruña) que data dos séculos XII e XIII. Tamén nas cantigas de Alfonso X o Sabio atopamos representacións de miniaturas nas que aparecen gaitas.

Este instrumento sufriu unha continua evolución, tanto na forma visual como na musical.